

BEELDSPRAAK IN
SEFALANA SA MENATE

VAN

L.D. RADITLADI

PHILIPPUS THEUNIS VAN STADEN

(MA.)

Proefskrif voorgelê ter nakoming van die vereistes vir
die graad DOCTOR LITERARUM in die departement Bantoetale
aan die POTCHEFSTROOMSE UNIVERSITEIT vir C.H.O.

Promotor: DR. S.A. SWANEPOEL

POTCHEFSTROOM

Mei 1985

BEDANKINGS.

Graag wil ek die volgende persone en instansies bedank vir hulle bydrae tot die suksesvolle voltooiing van hierdie studie:

Die Here wat aan my die gesondheid gegee het.

Alle dank aan Hom wat ook vrede geskenk het, sodat hierdie studie onderneem kon word.

My promotor Dr. S.A. Swanepoel vir sy hulp en bystand. Dit was 'n voorreg om onder hom te kon studeer.

Die personeel van die Ferdinand Postma-biblioteek vir die verkryging van die nodige bronne.

Mnr. J.A. Mashao en mnr. J.M. Pitso wat behulpsaam was met die vertaling van die Setswana voorbeelde.

Mnr. C.J. Esterhuyse en Mnr. J.H. Greyling vir die taalkundige versorging van die Afrikaanse teks.

Mnr. D.N. Byrne vir die taalkundige versorging van die Engelse teks.

Mnr. en Mev. Koekemoer van B.M.E. Klerksdorp vir die fotostatiese afdrukke.

ENSLIN DRUKKERY vir die bindwerk.

My vrou, Nellie, vir die tikwerk, tegniese versorging en morele ondersteuning.

I N H O U D S O P G A W E

BLADSY

HOOFSTUK 1

1.0.0.	INLEIDING	1
1.1.0.	DIE VERSKILLENDEN BENADERINGSWYSES	2
1.1.1.	DIE TRADISIONELE BENADERINGSWYSE	2
1.1.2.	DIE STRUKTURELE BENADERINGSWYSE	4
1.1.3.	DIE TRANSFORMASIONELE GENERATIEWE BENADERING TG	8
1.1.4.	SEMANTIESE BENADERING	11
1.1.5.	'n BENADERINGSWYSE VIR HIERDIE STUDIE	17
1.2.0.	VERTALING VAN BEELDSPRAAK	28
1.3.0.	WERKSWYSE	32
1.3.1.	ALGEMENE OORSIG	32
1.3.2.	RAAMWERK	34
1.3.3.	TOEPASSING	34

HOOFSTUK 2

2.0.0.	GEDIGTE WAT OOR KULTURELE EN GODSDIENSTIGE VERANDERINGE HANDEL	39
2.1.0.	INLEIDING	39
2.2.0.	TŠHWANOLOGÔ / VERANDERING	40
2.2.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	40
2.2.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	41
2.2.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	43
2.2.4.	PROMINENTE KENMERKE	51

2.3.0.	NGWAGA O MOŠA / NUWE JAAR	55
2.3.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	55
2.3.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	56
2.3.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	57
2.3.4.	PROMINENTE KENMERKE	64
2.4.0.	MAŠUPATSELA / DIE PADVINDERS	68
2.4.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	68
2.5.0.	LENTŠWE LA MOLEDI / DIE STEM VAN DIE HUILER	68
2.5.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	68
2.5.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	69
2.5.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	70
2.5.4.	PROMINENTE KENMERKE	74
2.6.0.	SELELO SA TONKI / DIE LIED VAN DIE DONKIE	78
2.7.0.	BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	78
2.7.1.	TABULERING VAN DIE EIENSKAPPE VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	78
2.7.2.	BESPREKING VAN DIE TABEL	80

HOOFSTUK 3

3.0.0.	GEDIGTE WAT OOR DIE OUDERDOM EN DIE DOOD HANDEL	84
3.1.0.	INLEIDING	84
3.2.0.	BOTSOFE / OUDERDOM	84
3.2.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	84
3.2.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	85
3.2.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	85
3.2.4.	PROMINENTE KENMERKE	90
3.3.0.	LOŠO / DOOD	94
3.3.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	94
3.3.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	95
3.3.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	95
3.3.4.	PROMINENTE KENMERKE	102

3.4.0.	BOSIELA / WEESHEID	106
3.4.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	106
3.4.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	107
3.4.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	107
3.4.4.	PROMINENTE KENMERKE	111
3.5.0.	BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	113
3.5.1.	TABULERING VAN DIE EIENSKAPPE VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	113
3.5.2.	BESPREKING VAN DIE TABEL	113

HOOFSTUK 4

4.0.0.	GEDIGTE WAT OOR DIE LEWE VAN DIE DIGTER HANDEL	116
4.1.0.	INLEIDING	116
4.2.0.	ROBALA NGWANAKA / SLAAP MY KIND	117
4.3.0.	MOTLHOKAGAE / IEMAND SONDER TUISTE	117
4.3.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	117
4.3.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	118
4.3.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	118
4.3.4.	PROMINENTE KENMERKE	121
4.4.0.	MORATWA YO O TLHADILWENG / 'N GELIEFDE WAT VERLAAT IS	124
4.4.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	124
4.4.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	125
4.4.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	125
4.4.4.	PROMINENTE KENMERKE	126
4.5.0.	SELELO SA MORATI / DIE GEHUIL VAN DIE GELIEFDE	129
4.5.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	129
4.5.2.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	129
4.6.0.	BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	131
4.6.1.	TABULERING VAN DIE EIENSKAPPE VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	131
4.6.2.	BESPREKING VAN DIE TABEL	131

HOOFSTUK 5

5.0.0.	NATUURGEDIGTE	134
5.1.0.	INLEIDING	134
5.2.0.	AFERIKA	134
5.2.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	134
5.2.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	135
5.2.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	135
5.3.0.	FATSHE LA BATŠWANA / DIE LAND VAN DIE BATŠWANA	137
5.3.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	137
5.3.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	137
5.4.0.	LENAGA / VELD	140
5.4.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	140
5.4.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	141
5.4.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	141
5.5.0.	THAMALAKANE	142
5.5.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	142
5.6.0.	LEWATLE / SEE	142
5.6.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	142
5.7.0.	PULA / REËN	142
5.7.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	142
5.7.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	143
5.7.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	143
5.7.4.	PROMINENTE KENMERKE	145
5.8.0.	TAU / LEEU	147
5.8.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	147
5.9.0.	SEBATA / ROOFDIER	147
5.9.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	147
5.10.0	PHOLOGOLO YA ME / MY WILDSBOK	148
5.10.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	148
5.11.0.	SEBOTHO / FLAP	148
5.11.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	148
5.12.0.	MARIGA / WINTER	148
5.12.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	148
5.12.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	148
5.12.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	149

5.13.0.	SEETEBOSIGO / JUNIE	151
5.13.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	151
5.13.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	151
5.13.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	152
5.13.4.	PROMINENTE KENMERKE	155
5.14.0.	WAARDERING	158
5.14.1.	TABULERING VAN DIE EIENSKAPPE VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	159
5.14.2.	BESPREKING VAN DIE TABEL	159

HOOFSTUK 6

6.0.0.	GEDIGTE WAT OOR DIE EUROPESE OORLOË HANDEL	163
6.1.0.	INLEIDING	163
6.2.0.	NTWA YA 1939-45 / DIE OORLOG VAN 1939-45	163
6.2.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	163
6.2.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	164
6.2.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	164
6.2.4.	PROMINENTE KENMERKE	170
6.3.0.	MAŠOLE / SOLDATE	172
6.3.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	172
6.3.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	172
6.3.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	173
6.3.4.	PROMINENTE KENMERKE	176
6.4.0.	MOTLHABANI / SOLDAAT	179
6.4.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	179
6.5.0.	KAGISO / VREDE	179
6.5.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	179
6.5.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	180
6.5.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	180
6.6.0.	BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	182
6.6.1.	TABULERING VAN DIE EIENSKAPPE VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	182
6.6.2.	BESPREKING VAN DIE TABEL	182

HOOFSTUK 7

7.0.0.	GEDIGTE WAT OOR PERSONE HANDEL	186
7.1.0.	INLEIDING	186
7.2.0.	BABOKI BA DIKGOSI / PRYSLIEDKUNSTENAARS	187
7.2.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	187
7.2.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	188
7.2.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	188
7.2.4.	PROMINENTE KENMERKE	192
7.3.0.	KGOSI KGAMA / KONING KGAMA	194
7.3.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	196
7.3.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	197
7.3.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	197
7.3.4.	PROMINENTE KENMERKE	200
7.4.0.	RADITLADI A SEKGOMA / RADITLADI VAN SEKGOMA	202
7.4.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	202
7.5.0.	LEKGASA LOO SEKGOMA / DIE VERSTROOIING	203
	VAN SEKGOMA-HULLE	
7.5.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	203
7.5.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	204
7.5.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	204
7.5.4.	PROMINENTE KENMERKE	208
7.6.0.	ISANG A LENTŠWE	210
7.6.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	210
7.7.0.	KGOSI TŠHAKA / KONING TŠHAKA	211
7.7.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	211
7.7.2.	BEELDSPRAAK IN DIE GEDIG	211
7.7.3.	BESPREKING VAN DIE BEELDSPRAAK	212
7.7.4.	PROMINENTE KENMERKE	213
7.8.0.	DINGANA LE MABURU / DINGAAN EN DIE BOERE	216
7.8.1.	INHOUD VAN DIE GEDIG	216
7.9.0.	BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	217
7.9.1.	TABULERING VAN DIE EIENSKAPPE VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE GROEP	218
7.9.2.	BESPREKING VAN DIE TABEL	218

HOOFSTUK 8

8.0.0.	SAMEVATTING EN GEVOLGTREKKING	221
8.1.0.	DOEL EN WERKSWYSE	221
8.1.1.	DOEL	221
8.1.2.	WERKSWYSE	221
8.2.0.	BEELDSPRAAK IN DIE BUNDEL	225
8.2.1.	TABULERING VAN DIE BEELDSPRAAK IN DIE BUNDEL	226
8.2.2.	BESPREKING EN GEVOLGTREKKING	226

CHAPTER 9 / HOOFSTUK 9

9.0.0.	IMAGERY IN <u>SEFALANA SA MENATE</u> WRITTEN BY R.D. RADITLADI	236
9.1.0.	AIM AND METHOD	236
9.1.1.	AIM	236
9.1.2.	METHOD	236
9.2.0.	IMAGERY IN THE COLLECTION	240
9.3.0.	SUMMARY AND CONCLUSION	241
10.0.0.	BIBLIOGRAFIE	249